

## Šolsko obzorje.

**Iz Zagreba.** Novica, ki vam jo danes naznanjam, morebiti tudi prebudi kakega starega kopitarja na Slovenskem, ki še zmiraj misli, da je bornemu učitelju dosti, ako ima goldinarček na dan. Mestno starešinstvo zagrebško povišalo je v svojej seji 26. sušca l. l. vsem svojim učiteljem in učiteljкам plačo za 100 gld., tako da ima sedaj po novem sklepu mestnega starešinstva najmlajši učitelj v Zagrebu 770 gld. a najmlajša učiteljka 550 gld. na leto. Stareji dobivajo desetletno priklado po 100 gld.; če bi torej v Zagrebu kdo celih 30 let mladino izrejal, šel bi v pokojnino s 1000 gld. na leto. Pri nas se namreč od učitelja le 30 let službe za celo plačo pokojnine zahteva.

Ker mislim, da se bratje Slovenci na nas hrvaške učitelje bratovsko ozirajo, ter vsaki naš napredek v šolstvu veselo pozdravljajo, podajam jim tudi ulomek vse obravnave o tej stvari, ki se je, kakor sem že poprej rekel, 26. sušca t. l. v našej mestnej dvorani pretresala.

G. Kugler prebere najpoprej proračun za leto 1872. in sicer oddelek »šolski zavodi«. Gospodarski mestni odbor predlaga, naj bi se učiteljem in učiteljкам na mestnih šolah plačilo za 100 gld. poboljšalo, izvzemši šolskega ravnatelja, podučiteljev in podučitelj, pa tudi učiteljev višje zagrebske dekliske šole, katerim je v eni prejšnjih sej plačilo na 880 gld. vstanovljeno.

Hondl (trgovec) meni, da bi se učiteljкам ravno toliko plačilo dalo, kakor učiteljem, ker one ne le da imajo ravno tisto nalogo, ampak celo več ur na teden podučujejo.

Dolovčak (odvetnik) pobija govornika in pravi, da si mora mestno starešinstvo v tem obziru dosledno biti, ker je že poprej enkrat sklenilo, da se plačilo nikomur ne bo poviševalo.

Hondl pravi, da je ravno takrat, ko se je o splošnem sklepu gledé povišanja plačila obravnovalo, on sam vprašal: ali se imajo pod mestnimi vradniki tudi naši učitelji razumevati? — in bilo je rečeno in z večino glasov odločeno, da ne. Starešinstvo si bo pač najbolj nedosledno le takrat, če zdaj protivno sklene. Obsirno in navdušeno govori o učiteljskem stanu, o njegovih težavah, sitnostih i. t. d. in pravi, da gotovo tukaj nobenega gospoda ni, ki bi se trditi predrznil, da učitelj, ki nam narod za prihodnost pripravlja, kateremu mi vsi izročamo svojo kri v najlepših, cvetočih letih, v času, v katerem otroke, ko so nam najljubši — ravno učitelju v skrb dajemo, — da učitelj spada v nižjo stopnjo vradnikov. Gotovo ste, gospoda, vsi mojih misli, da se učitelj ima v višjo vrst vradnikov prištevati, a višja vrst naših vradnikov — le pojte pogledati, vidili bote, da nihče manj od 1200 gld. na leto plačila ne vleče.

Ko ta predlog še gg. Vrabčević in Šnap prav krepko podpreta, se na vprašanje predsednikovo principiuelno sklene, da se učiteljem in učiteljkam ima plačilo povišati.

Miličić (doktor medicine) vpraša, kaj je pa s podučitelji in podučiteljkami v tem obziru? Saj ti reveži pač še slabše plačilo imajo, in če priznamo, da učitelj z dozdanjim plačilom živeti ne more, bilo bi smešno, da podučiteljev in podučitelj pozabimo. Predlaga, da se tudi tem plačilo poboljša.

Hondl pravi, da podučitelji in podučiteljke vživajo po postavi 60 % od učiteljskega stalnega plačila. Če se tedaj plačilo učiteljem poboljša, se že samo po sebi razumi, da tudi podučitelji in podučiteljke toliko procentov več dobijo, kolikor učitelji plačila.

Pogledić (vradnik) misli, naj bi se za to celo reč še odbor volil, ki bi imel natanko vse skupaj preiskati (menda tudi želodce? Opomba dop.) in potem bi se enkrat pozneje videlo, ali je kaj več učiteljem mogoče dati, ali ne.

Grof Kulmer podpira odborov predlog in pravi, naj se v tej reči koj sklene, ker pač vsi dobro vemo, da je učitelj za svoj veliki trud prepričlo plačan, če mu tudi še 100 gld. na leto več vržemo.

Po tem se glasuje. Predlog gospodarskega odbora se z večino glasov sprejme.

Cerovac (duhoven) se poteguje za katehete, ki imajo ravno tisto nalogo in težavo, kakor učitelji. Ne more videti vzroka, zakaj bi se tudi katehetom plačilo ne poboljšalo. (V Zagrebu sta namreč dva kateheta; vsaki dobí 770 gld. plačila.) Predlaga, naj bi se tudi katehetom materijalno stanje popravilo, temveč, ker kateheti nimajo desetletnih priklad.

Hondl pravi, da je za katehete življenje veliko lože, kakor za učitelje. Kateheti nimajo familije, pa tudi dolgo časa ne ostanejo v Zagrebu, ker vsaki postane čez par let fajmošter.

Pogledić se s Cerovcem vjema. Tudi on ne zapopade, zakaj bi se katehetom plačilo ne boljalo.

Cerovac še enkrat brani svoj predlog in dokazuje, da se je učiteljem le iz tega vzroka plačilo boljalo, ker je življenje v Zagrebu drago. Ako je pa življenje za učitelje drago, je tudi za katehete, ker dragina je povsod za vse enaka.

Makovec (odvetnik) tudi želi, da se katehetom plačilo povikša. Učitelji, pravi, da si s privatnim podučevanjem še kaj prislužijo, kar si kateheti ne morejo.

Hondl razlaga, da se prav za prav učiteljem ni povikšalo plačilo, ampak s plačilom katehetov le zravvalo. Ne vidi vzroka, zakaj bi duhoven moral imeti vselej večje plačilo od učitelja.

Pri glasovanju pade predlog, da se katehetom plačilo poviša, ravno tako se tudi predlog Hondelov, naj bi plačilo učiteljic bilo enako plačilom učiteljev, zavrže.

In tako je stvar sklenjena. Treba je vedeti, da je v Zagrebu čez 20 mestnih učiteljev in učiteljic, tedaj je tudi žrtva našega mesta v vsacem obziru hvale vredna. V ostalem imamo skoraj še boljnih časov upati, ker hrvaška vlada odločuje v svojej novej šolskej osnovi učiteljsko plačilo na 800 gld. in namestu desetletne — petletno priklado. Lj. T.

**Iz Selc.** (V družbi moč rodi se prava; v družbi se razvija slava.) Ta prislovica vzbudila je učitelje Kranjskega okraja, da so pri učit. zboru 19. aprila 1870 odločili in sklenili osnovati okr. uč. knjižnico, in kakor je že »Tovars« v 9. listu X. teč. naznanil, se je sklenilo, da bodo tri knjižnice, in sicer, glavna knjižnica bi bila v Kranji, v Loku in Trzinu pa le podružnice. Zvoljen je bil tudi poseben odbor, kateri bi imel pravila sestaviti; ali minulo bode ravnokar dve leti, a o knjižnici ni potem niti duha niti sluha več. Zborovali smo potem že dvakrat, a knjižnice ni nobeden spomnil, tako, da se kar nič ne vé, o njej. Bode li mar omenjena knjižnica zaspala? Ako kdo iz med sobratov o njej kaj vé, prosim, naj blagovoli naznaniti. Da bi bila okr. učit. knjižnica zelo potrebna in koristna, to mora vsak spoznati, kajti slednji ud bi si lahko iz nje posojeval koristnih knjig, da bi se mogel potrebno izobraževati, ker dandanes se obilo zahteva od učiteljev. Da bi si pa vsak učitelj sam naročal potrebnih knjig, mu pičili dohodki ne dopuščajo, sej mu še za najpotrebniše reči večkrat terda hodi. Tudi bode zanaprej lažje dobivati knige iz knjižnice, ako bo tako, kakor je »Tovars« v svojem zadnjem listu naznanil, namreč »da

je ministerstvo za bogočastje in uk vzajemno s kupčijskim ministerstvom določilo, da se bode pri vstanovi postave za prosto poštnino pri pošiljanji knjig iz učit. knjižnic oziralo«. Želeti bi bilo, da bi to tudi za razpošiljanje knjig iz knjižnic uč. društva veljalo, kajti ta bogata knjižnica ni do sedaj mnogim družabnikom kar nič koristila; in to samo zaradi pošiljatve. — Naj še kaj o naši šoli povem! Tukajšnja šola štela je v I. polovici letošnjega šol. leta vsakdanec 130 in sicer v I. oddelku 67, v II. oddelku pa 63 učencev in učenk. Nedeljcev bilo je 73 dečkov in 61 deklic, skup 134. Za šolo vgodnih pa je do 12 leta nad 400. Vidi se, akoravno jih še nekoliko drugej v šolo hodi, da nad polovico otrok, vendar brez poduka ostane. Nekoliko jih bode pa gotovo še pomlad in toplo vreme privabilo, kajti, akoravno postava prepoveduje učence med letom sprejemati v šolo, jih pri nas vendar le moram, zakaj okoliščine so take, da skoraj drugače biti ne more.

Navadno je druga leta zaradi postranskega podučevanja v kerš. nauku posebno meseca malega in velikega travna in rožnika, šolsko obiskanje zelo škodo terpelo, kajti te mesece podučujejo tukajšnji gg. duhovniki mladino za prvo sv. obhajilo in za prvo spoved posebej in ravno tiste ure, kakor je šola. A letos bode pa boljše zaradi tega, kajti ukazali so gg. duhovniki, da oni otroci, kateri dopoldne v šolo hodijo, naj samo ob četertkih k spraševanju pridejo, druge dneve naj le v šolo gredo. Tudi moram naznaniti, da so letos naš g. župnik vse ubožne učence s pisalno pripravo na svoje stroške oskerbeli, in zraven še tudi »Vertec«, na katerega so naročeni, šoli pripuščajo. Slava jim! M. K.

**Iz Ljubljane.** Splošni zbor vseh slovenskih ljudskih učiteljev bode po sklepu odbora slov. učiteljskega društva 24. in 25. septembra t. l. v Ljubljani. Da bi se ta zbor primerno in uspešno vravnal, volili so se za pripravo že sedaj štirje odbori, kateri bodo vsaki po svoji nalogi za ta zbor delovali. V centralno-pedagogijski odbor so izvoljeni gg.: Andrej Praprotnik, Ivan Tomšič, France Gerkman, Janez Zima, Matej Močnik, Blaž Hrovat, Josip Levčnik, Lavoslav Belar, Dragotin Dermelj in Luka Knific. V odbor za razstavo so izvoljeni gg.: Feliks Stegnar, Janez Lapajne, Janez Zima, Jernej Čenčič in Franjo Podobnik; v odbor za stanovanje so izvoljeni gg.: France Gerkman, France Raktelj in France Kokalj; v odbor za slovesnost so izvoljeni gg.: Anton Nedved, Lavoslav Belar, France Raktelj, Anton Vizjak, Valentin Kumer in Jož. Majer. Odbor slov. učiteljsk. društva bode vsem tem odborom načertal vodila za njihova opravila.

— Spraševanje učiteljev za ljudske in meščanske šole se je 9. t. m. začelo, in se bode še le konec tega tedna končalo. Vdeleževalo se je spraševanja za ljudske učitelje 20 spraševancev in 9 spraševank, za meščanske šole pa 7 spraševancev in 4 spraševanke; ker sta 2 spraševanca med spraševanjem odstopila, je bilo tedaj vseh spraševancev 38.

**Razpis služeb.** V Getenicah na Kočevskem je izpraznjena učiteljeva služba z nemškim učnim jezikom in z 246 gold. letne plače. Prošnje za njo naj se oddajajo pri c. k. okrajnem šolskem svetu v Kočevju do konec t. m. — Učiteljska služba na ljudski šoli v Predosljih z letno plačo 245 gl. 20 1/2 kr. starega denarja je izpraznjena. Prošnje za njo naj se oddajajo do 24. t. m. pri c. k. okr. šolskem svetu v Kranji. Ako bi drugače ne bilo, bi se ta služba tudi začasno oddala. — Razpisana je učiteljska služba tudi v Oblokah, za katero se prošnje oddajajo do 24. t. m. pri c. k. okr. šolskem svetu v Planini.